

סדר הלימוד ליום א אדר [יום 149 בשנה]

בא וראה, במצרים, באותו הצד שלהם כתוב (שם יב) אל תאכלו ממנו נא וגו'. צלי אש, כדי שיעלה ריחו נודף. ראשו על כרעיו, לשבר אותו ולהכניעו, ואז כל אלו שבאים מצדו לא שולטים. כמו כן (במדבר יט) פרה אדמה תמימה וגו', כדי להכניע כל אותם הצדדים הטמאים שלא ישלטו.

אמר לו רבי אבא, והרי הפרה היא קדושה, היא טהורה, ולמה? אמר לו, כך הוא, והרי פרשוה, כלל של ארבע מלכיות היתה פרה, כמו שנאמר (הושע ד) כי כפרה סרה סרה ישראל. אדמה – זו מלכות בכל, שכתוב (דניאל ב) אפה הוא ראש הזהב. תמימה – זו מלכות מדי. אשר אין בה מום – זו מלכות יון (שהם קרובים לדרכי האמונה). אשר לא עלה עליה על – זו מלכות אדום, שלא עלה עליה על. והסוד של הדבר הזה, אף על גב שכמה דברים נתנו לדרש בכתובים – כלם אחד.

הרי נאמר, שכתוב (איוב יד) מי יתן טהור מטמא לא אחד. מי יתן טהור מטמא – סוד זה כך הוא, שזהו טהור שיוצא מטמא. שהרי בהתחלה טמא, ועכשו שנעשה בו דין ונתן לשרפת אש באש בוערת ונעשה עפר, עכשו הוא טהור מטמא, טהור שיצא מטמא. ומשום כך, כל אלו שמתעסקים בה, כלם נטמאים, שהרי כך הוא ודאי. וכיון שנעשית אפר, אז עד שיתכנס ויסתלק משם, מטמא את כלם, כמו שנאמר וכבס האסף וגו' וטמא. אפר, מה הטעם? כמו שנאמר (מלאכי ג) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם. וכיון שנתן על אותו אפר מים, אז הוא טהור מטמא.

וסוד הדבר – שכתוב (במדבר ח) מי חטאת, כמו שנאמר (בראשית ד) לפתח חטאת ריבץ. ומשום שהיא פתח חטאת ריבץ ודאי, בהתחלה כתוב, והוציא אותה אל מחוץ למחנה. ומשום כך נתנה לסגן ולא לכהן גדול. וזהו טהור מטמא. בהתחלה טמא, ועכשו טהור. וכל צד רוח הטמאה, פיון שרואה את זה בורח, ולא יושב באותו מקום.

מי חטאת ודאי, מי נדה, הכל טמא. ועל כן שולטת רוח הקדש, ורוח הטמאה נכנעת, שלא שולטת כלל. וזהו דין של רוח הטמאה –

מחוץ למחנה, משום שהיא רוח טמאה, שכתוב (דברים כג) והיה מחניף קדוש. בא רבי אבא ונשקו.

אמר רבי שמעון, אף על גב שכל הדברים כפי שאמרנו, הקדוש ברוך הוא נתן לו שלטון. ורוח הטמאה צריך להכניעה בכל הצדדים. בא ואמר לה סוד אחד, ושלא נתן לגלות פרט לאותם קדושים עליונים.

בא וראה, למקום הזה שהוא רוח טמאה, נתן לו הקדוש ברוך הוא שלטון לשלט בעולם בכמה צדדים, ויכול להזיק, ואין לו (לנו) רשות לנהג בו קלון, שצריכים להשמר ממנו שלא יקטרג עלינו בתוך הקדשה שלנו. ועל כן סוד אחד יש לנו שצריכים לתת לו מקום קטן בתוך הקדשה שלנו, (שלא ימצא מקטרג בתוך הקדשה שלנו) שהרי מתוך הקדשה יוצאת שליטתו.

שצריכים תוך סוד התפלין להצניע (סוד שער שבתפלין) שערה אחת של עגל שתצא החוצה ותראה, שהרי חוט שער זה אינו מטמא, פרט לאם מתחברת שערה זו ונעשית כשעורה, אבל פחות מזה לא מטמא. ואת אותה שערה צריך להכניס אותה בתוך הקדשה העליונה שלנו ולתת לה מקום, כדי שלא תקטרג עלינו בקדשות שלנו.

ויצא מאותה שערה החוצה שתראה. שפשוואה את אותו אדם בקדשה עליונה וחלקו משתתף לשם, אז לא יקטרג לו, ולא יוכל להזיק לו למעלה ולמטה, שהרי נתן לו מקום. ואם לא נותנים לו אותו חלק (מקום) בקדשה הזו, יכול להזיק לו למטה, ועולה לקטרג עליו למעלה, ואומר: פלוני שעכשו מקדש, כך וכך עשה ביום פלוני וכך הם חטאיו. עד שיגיע דין על אותו אדם ויענש על ידו. (וכן שער המשתלח).

וכשהיו ישראל עושים, שהיו יודעים סוד זה, כשמתחילים להתקדש בקדשה עליונה ביום הכפורים, היו מסתכלים מיד לתת את חלקו לאותו מקום ולתת לו חלק ביניהם, כדי שלא ימצא מקטרג עליהם ולא יבואו להזכיר חטאי ישראל. שכמה קבוצות וכמה מחנות הם שמזדמנים לטל דבר ממנו כשבא לקטרג. אשרי חלקו של מי שיכול להשמר שלא יזכרו חטאיו למעלה, ולא ישגיחו בו לרע.

בין כִּךְ זָלְגוּ עֵינָיו שֶׁל רַבִּי אַבָּא. אָמַר לוֹ: אַבָּא אַבָּא, לֵךְ וְהִתֵּר קִשְׁרֵי צַעֲרֶךָ וְתִקְפִּיד בְּהַשְׁגָּתְךָ, שֶׁהָרִי סוּדוֹת הַתּוֹרָה נִתְּנוּ לְצַדִּיקִים, שֶׁכָּתוּב (תהלים כה) סוּד ה' לִירְאָיו.

בא וּרְאֵה, בַּיּוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָעוֹלָם נִדוּן, וּבֵית הַדִּין הַקָּדוֹשׁ (הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) יוֹשֵׁב וְדָן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר עוֹמֵד מִצַּד זֶה, וְכָל אוֹתָם שְׁנִדוּנוֹ לְמוֹת הוּא מְשַׁגֵּיחַ עֲלֵיהֶם, וְנִרְשָׁמִים לְפָנָיו. וּבִשְׁעָה שִׁישְׁרָאֵל מְעוֹרְרִים רַחֲמִים בְּאוֹתוֹ קוֹל שׁוֹפָר, אֲזַמְתַּעֲרֵב לּוֹ הַכֹּל, שֶׁלֹּא יוֹדַע וְלֹא מְשַׁגֵּיחַ בְּאוֹתָם שְׁנִדוּנוֹ, עַד שֶׁאֲחֵר כִּךְ כָּל אֱלוֹ שֶׁלֹּא חָזְרוּ בְּתִשׁוּבָה וְנִגְזַר עֲלֵיהֶם מוֹת, וְדַאי יוֹצֵאִים עִם פְּתָקִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וְנִמְסָרִים לוֹ. כִּיִּן שְׁנִמְסָרוּ לוֹ, לֹא חוֹזְרִים הַפְּתָקִים, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה הַדִּין.

וכֵּן יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהִשְׁמַר מִמֶּנּוּ, כָּל שֶׁכֵּן אָדָם לְבַדּוֹ. (וְכָל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן) שֶׁהָרִי בְּסוּד עֲלִיּוֹן שֶׁלְמַעְלָה צְרִיכִים לְהִשְׁמַר וְלִתֵּת לוֹ בְּכָל חֵדֶשׁ וְחֵדֶשׁ, כְּשֶׁהִלְבְּנָה רוּצָה לְהִתְחַדֵּשׁ, שֶׁעִיר אֶחָד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְטָרַג עַל הַהִתְחַדְּשׁוֹת (הַשְׁמֵחָה) וְיִטַּל אֶת חִלְקוֹ כְּרֹאֵי, וְהִלְבְּנָה הַקָּדוֹשָׁה תִּינַק בְּקִדְשָׁה לְהִתְחַדֵּשׁ כְּרֹאֵי.

וכִּשְׁמַתְחַדְּשֵׁת בְּכָל חֵדֶשׁ וְחֵדֶשׁ, מְשׁוּם כִּךְ נִקְרָאת נַעַר, וְהָרִי בְּאֶרְנוֹ. וְהָאֲחֵר הַזֶּה, שֶׁהוּא תְּמִיד בְּטִמְאַה וְלֹא יוֹצֵא מִמֶּנָּה, נִקְרָא מֶלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל. וּמְשׁוּם כִּךְ, יִשְׂרָאֵל הַקָּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם עִם אֶחָד בְּיַחְדּוֹ קָדוֹשׁ, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן לָהֶם עֲצָה לְהַנְצִיל מִן הַכֹּל. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁכָּתוּב (ישעיה ס) וְעַמּוּךָ כָּלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהִתְפָּאֵר.

השלמה מההשמטות (סימן ה, ע"י עליו לעיל דף רל"ה ע"ב)

ויבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגו'. כְּתוּב (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ, זֶהוּ הָרְקִיעַ שֶׁעוֹמֵד עַל אַרְבַּע חַיּוֹת, שֶׁכִּשְׁמַתְעֵלוֹת בְּתוֹךְ אֲוִיר אֶחָד שֶׁמְכָה בָּהֶן, אֵינָן זוֹקְפוֹת רֹאשׁ לְהִסְתַּכֵּל לְמַעְלָה.

משׁוּם שֶׁאוֹתָהּ רוּחַ חַיָּה מְכָה בְּכֻלָּן, וּבְאוֹתָהּ רוּחַ כָּלֵן מִתְעַלּוֹת, שֶׁכָּתוּב וּבְהִנְשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנְשֹׂאוּ הָאוֹפָנִים לְעַמְתָּם. וְכָתוּב כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפָנִים.

לָמָּה מִתְעַלּוֹת? אֵלֶּא כִּשְׁמַכָּה אוֹתוֹ אֲוִיר עֲלִיָּהֶן, הוּא מַעְלָה אֶת אוֹתָן אַרְבַּע שְׂתַחַת הַחַיָּה הַזֹּה, וְהֵן מַעְלּוֹת אוֹתָהּ לְמַעְלָה, עַד

שְׁמֵיבִיאוֹת אוֹתָהּ לְזַהַר הָעֲלִיּוֹן, וְהִינּוּ סוּד הַכְּתוּב, (תהלים מה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רַעוּתֶיהָ מוּבָאוֹת לָךְ. מִשׁוּם שְׁאַרְבַּע הַלָּלוּ נִקְרְאוֹת כָּךְ, וְלֹא זָזוּ מִהַחֲזִיהַ הַזֶּה, שֶׁהִיא כִּסֵּא, לְעוֹלָמִים. וּמַעֲלוֹת אוֹתָהּ מִמַּטָּה לְמַעְלָה לְהַתְקִין כִּסֵּא כָּל־פִּי מַעְלָה. וְסוּד זֶה – (בראשית ז) וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ. וּכְשֶׁמַּתְעַלָּה לְמַעְלָה וְאֵלֶּה מַעֲלוֹת אוֹתָהּ, אֲזַי כְּתוּב, וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה.

וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מוּבָאוֹת לָךְ, וְכְתוּב וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה. אֶל מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעָלָה, וְהִינּוּ סוּד שֶׁל אָדָם. וּמִנֵּין לָנוּ שֶׁנִּקְרָא אָדָם? שְׁכָתוּב (שם ו) לֹא יִדוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעֵלְמַי בְּשֶׁגֶם הוּא בְּשָׂר, וְהִינּוּ מֹשֶׁה. וּמִשׁוּם כָּךְ עַל הַכִּסֵּא הַזֶּה דְּמוֹת שֶׁל אָדָם עוֹמְדֵת עָלָיו, וְהִינּוּ מֹשֶׁה. וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן – אֵלָיו אַרְבַּע הַחַיּוֹת כְּשֶׁעוֹלוֹת, כְּפִי שֶׁאֲמַרְנוּ.

וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן – אֵלָיו כָּל אַבְרֵי הַגּוֹף, שְׁכָלְמַי בְּתִשׁוּקָה קְדוֹשָׁה, (אמר רבי אבהו) כָּל־מַי אוֹחֲזִים בּוֹ לְהַדְבִּיק זָכָר וּנְקֵבָה כְּאַחַד. וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, לְהַכְנִיס כָּל־הַלְחָפָה. בְּרִאשׁוֹנָה הֵם צָרִיכִים לְהַעֲלוֹתָהּ וְלְהַבְיָאָהּ אֵלָיו, וְאַחֲרַיִךְ הוּא יָבֵא אֵלֶיהָ תָּמִיד, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן – סוּד כָּל אוֹתָם הַקְּשָׁרִים, קְשָׁרֵי הַיַּחֲוּד, וּמִיַּחְדִּים יַחֲוּד שֶׁל סוּדוֹת הָאֲמוּנָה בְּכָל יוֹם, (אלו ארבע החיות) הֵם מַעֲלִים אוֹתָהּ לְכִסֵּא הַזֶּה, עַד שֶׁמִּבִּיאוֹת אוֹתָהּ לְמֹשֶׁה. וְכִיּוֹן שֶׁמִּדְּבִיקִים אוֹתָהּ לְמֹשֶׁה, אֲזַי הֵם הָיוּ שֶׁמְרוֹיַחִים בְּרִכּוֹת מִמְּקוֹר הַחַיִּים עַל סוּד זֶה, בְּקֶשֶׁר שֶׁל הַיַּחֲוּד שֶׁל אוֹתָם הַקְּשָׁרִים. וְסוּד זֶה, כְּשֶׁמְקַשְׁרִים הַיַּחֲוּד שֶׁל הַכָּל כְּרֵאוֹי. וְסוּד זֶה כְּתוּב, וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלֶאכֶה וְגו', וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה. הַרוֹיַחוֹ בְּרִכּוֹת מִמְּקוֹם הַדְּרָגָה שֶׁמֹּשֶׁה שְׂרוֹי בָּהּ, וְזֶהוּ (שמות לו) הַחֲכָמִים הַעֲשִׂים אֶת כָּל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ, מִשׁוּם שֶׁהֵם יוֹדְעִים לְסַדֵּר אֶת עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ כְּרֵאוֹי.

וַעֲלֵה כֵּן, כָּל מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה (וְקִשְׁוֶה) וְקוֹשֵׁר יַחֲוּד, מִסְתַּכְּלִים בּוֹ אִם הִיא תְּפִלָּה וְקִשְׁוֶה כְּרֵאוֹי. וְאִם אוֹתָהּ תְּפִלָּה וְאוֹתוֹ הַקֶּשֶׁר הֵם כְּרֵאוֹי, אֲזַי הוּא מִתְבָּרֵךְ בְּרִאשׁוֹנָה מִהֶמְקוֹם שְׁכָל הַבְּרִכּוֹת יוֹצְאוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב, וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ וְגו'. מִיָּד – וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה.

וּמִשׁוּם כָּךְ וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, שֶׁהוּא בַּעַל הַבַּיִת, לְהִרְאוֹת בְּתַקּוּן שֶׁל הַבַּיִת שְׁלוֹ, וְלוֹ צָרִיךְ לְהִרְאוֹת אֶת תְּקוּנָתָהּ

וסודותיה, שלא נתנו לאחר להתבונן ולראות אותה באותם סתרים
ובאותם הסודות שלה, פרט למשה לבדו.

ועל כן ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו.
וכשהביאו אותו למשה, את הכל הביאו לו באיברים ידועים,
לתקן את כל אחד ואחד, איבר באיבר, להכניס זה בזה. וכשהיו
רוצים לתקן זה בזה ולהכניס זה בזה, לא היה עולה בידיהם. פינן
שהביאו אותו למשה, מיד הכל עלה בידו, וכל איבר ואיבר היה
עולה ונכנס למקומו. זהו שכתוב, ויקם משה את המשכן, וכתוב
הוקם המשכן, והרי בארנו.

בא וראה, באותה שעה כשהתחיל משה להקים את המשכן והתחיל
לתקן את תקונם של האיברים להכניסם זה בזה, אז רפו כל
האיברים וכל התקונים של הצד האחר הטמא. כשהתחיל להתחזק
צד הקדשה הזה – מתרפה הצד האחר הטמא. זה מתחזק – וזה
מתרפה. והרי בארנו, שכל זמן שהיא בחזק, מתרפים כל אברי הצד
האחר. זה מתמלא וזה נחרב. וסוד זה – ירושלים וצור הרשעה, כשזו
מלאה – זו חרבה. ועל כן, כשזה מתחזק – זה נרפה.

ומשום כן, ויקם משה את המשכן, להתחזק מסוד של מעלה,
ולא יתחזק מסוד של מטה. ועל כן משה, שהיה מסוד של
תוף האספקלריה המאירה, צריך הוא להקים את המשכן להאיר
ממנו, ולא מאחר. (ועל זה) הלכנה צריכה להאיר מן השמש, ולא
מאחר. בא וראה, כנסת ישראל צריכה להתעלות למעלה ולהתדבק
בתוף השמש.

פתח ואמר, (ויקרא ו) זאת תורת העלה היא העלה. אמר רבי שמעון,
כתוב (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע ה'. עולה עליה וקשר של
כנסת למעלה, ודבוק שלה בתוף העולם הבא, להיות הכל אחד.
נקראת עולה קדש קדשים, ומשום כן נקרא עולה, שעולה ומתעטרת
להיות הכל אחד בקשר אחד בשמחה.

ומשום שעולה למעלה למעלה, כתוב זאת תורת העלה. סוד של
זכר ונקבה כאחד, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. העלה,
שעולה לתוף העולם הבא להתקשר בתוכו, שנקרא ודאי קדש
הקדשים, וגם העולה היא קדש הקדשים.

ומשום כן הסדור של שחיטתה לצד צפון, שהוא צד שמאל, שהרי תורה שבעל פה לא עולה בחביבות, אלא רק כשמתעורר צד הצפון, שכתוב (שיר ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבגני. ואז היא עולה בחביבות ומתעטרת בימין, ומתחברת באמצע, והכל מאיר מהסוד של קדש הקדשים, וזה מתוך סוד האדם, ברצון הכהן ובשירת הלויים ובתפלת ישראל.

והרי בארנו, שעולה קדש הקדשים בסוד הרוח העליונה, משום ששש רוחות קשורות כאחת. רוח תחתונה שנקראת רוח הקדש, רוח שלפנים באמצע שנקראת רוח חכמה ובינה. וכן נקראת הרוח התחתונה. אבל זו נקראת רוח שיוצאת מתוך השופר, כלולה באש ובמים. הרוח העליונה, שהיא נסתרת בחשאי, שבה עומדות כל הרוחות הקדושות וכל הפנים מאירות. ומשום כך חוזרת העולה לרוח ממש.

ואחר כך, מסוד הבהמה מקבלים ונזונים, לקשר רוח אחרת שהיא תוך הטמאה, מאותם חלבים ושמנים, כמו שנתבאר. משום כך עולה קדש הקדשים. שאר הקרבנות, לעשות שלום בעולם, כלם מכמה צדדים, ובעלי הדינים (להתעבר) להתעבר (להתעטר) ולהיות נאורים מתוך רצון להתבשם נקראים קדשים קלים, משום שלא מתעטרים למעלה למעלה בקדש הקדשים, ולכן הם קדשים קלים ושחיטתם בכל מקום, כמו שאמרנו. אבל עולה, שהיא סוד של קדש הקדשים, אינה כשאר הקרבנות, שכל מעשיה קדש.

בא וראה מה כתוב, (ויקרא ו) ולבש הכהן מדו בד. אלו לבושים מיחדים לקדשה. בד – יחיד, מיחד לקדשה. וכתוב (שם טז) בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם. מה הטעם (זה קדש)? אלא סוד הדבר כמו שאמרנו, שהיא קדש הקדשים, שכלה עולה ומתעטרת בקדש הקדשים בקשר אחד, ואחר כך מפנה ומעבירה רוח הטמאה שמטמאת הכל, שלא תשלט ולא תתקרב לתוך המקדש, ותעבר מכל צדדי הקדשה, והכל ישאר קדש בקדשה יחידה.

ואמר רבי שמעון, הרי נאמר, שכתוב אדם ובהמה תושיע ה'. וכך עולה סוד האדם, מצד של אדם ודאי. בהמה – מצד הבהמה. ומשום כך כתוב אדם כי יקריב מכם. אדם ודאי, שזה קרבנו למעלה, לקשר קשר בסוד של אדם. ואחר כך מן הבהמה, והכל הוא בסוד

שֶׁל אָדָם וּבְהֵמָה. וְזֶהוּ הַסּוּד שְׁצָרִיךְ לְקַרְבָּן, אָדָם וּבְהֵמָה כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ. בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, כִּךָ עֲשֵׂה – אָדָם וּבְהֵמָה.

וְאָם תֹּאמֶר, וְהָרִי כְּתוּב (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, שְׁהָרִי מֵהֶם מְקַרְיָבִים קְרִבְנוֹת, וְאֶפְלוּ עוֹלָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ויקרא א) וְאָם מִן הָעוֹף עֲלֵה קְרִבְנוֹ. בֹּא וּרְאֵה, מְכַל אוֹתָם הָעוֹפוֹת לֹא מְקַרְיָב אֶלֶּא תוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה. (אֶלֶּא סוּד זֶה) מֵה שֶׁהִכְשֵׁר בְּזֶה – נִפְסַל בְּזֶה. זֶה יְמִין, וְזֶה שְׂמָאל.

אָבֵל הַסּוּד הַזֶּה הָרִי בְּאִרְנוֹ, כְּתוּב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, שֶׁהוּא סוּד הַמְרַכְבֵּה, וּבָהֶם מִתְעַלֶּה רוּחַ הַקְּדוֹשׁ לְעֲלוֹת לְמַעְלָה, שֶׁהֵם שְׁנַיִם, אֶחָד לְיְמִין וְאֶחָד לְשְׂמָאל. עוֹף – לְיְמִין, וְזֶה מִיכָאֵל. יְעוֹפֵף – לְשְׂמָאל, וְזֶה גְבֻרִיאֵל. זֶה לְיְמִין וְזֶה לְשְׂמָאל. וּמִשּׁוּם כִּךָ מְקַרְיָבִים שְׁנֵי אֵלֵה, לְהַעֲלוֹת אֶת רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, וְהַשְׂמָאל מְעִטֵּר וְזֶן לְמִטָּה לְאוֹתוֹ צַד שְׂמָאל, וְיְמִין לְיְמִין, וְנִקְשְׁרַת אִשָּׁה עִם בַּעֲלָהּ לְהִיּוֹת אֶחָד, וְהַכֹּל מִתְעַלֶּה וְנִקְשֵׁר כְּאֶחָד לְמַעְלָה וּלְמִטָּה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַלֶּה לְבָדוֹ וּמִתְגַּבֵּר.

וּבְסִפְרֵי הַקְּדוּמוֹנִים, הָעֲנִי לֹא נוֹתֵן חֶלֶק לְהִזִּין, אֶלֶּא לְמַעְלָה לְהִתְקַשֵּׁר, אָבֵל הַכֹּל נִקְשֵׁר לְמַעְלָה וּלְמִטָּה, וְכֹל אֶחָד וְאֶחָד לְצִדוֹ כְּרֵאוּי, וְהָרִי בְּאִרְנוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאֵל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, הָרִי קָשֶׁר שֶׁל הַכֹּל (הָעוֹלָה) נִקְשֵׁר בְּקְדוֹשׁ הַקְּדוּשִׁים לְהָאִיר. הַהִתְדַבְּקוֹת שֶׁל רְצוֹן הַכֹּהֵן וְהַלְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵל לְמַעְלָה, עַד הֵיכָן הִיא עוֹלָה?

אָמַר לוֹ, הָרִי בְּאִרְנוֹ, עַד אֵין סוּף, שְׁכָל הַקְּשֵׁר וְהַיְחוּד וְהַשְׁלָמוֹת, לְהַצְנִיעַ בְּאוֹתָהּ צְנִיעוֹת שֶׁלֹּא מְשַׁגֵּת וְלֹא יְדוּעָה, שְׁבָה רְצוֹן כָּל הַרְצוֹנוֹת, הָאֵין סוּף אֵינוֹ עוֹמֵד לְהִנָּדַע וְלֹא לְעֲשׂוֹת סוּף וְלֹא לְעֲשׂוֹת רֵאשׁ, כְּמוֹ שֶׁהָאִי"ן הָרֵאשׁוֹן מוֹצִיא רֵאשׁ וְסוּף. מִי הָרֵאשׁ? זוֹ הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא רֵאשׁ כָּל הַנְּסִתָּר שְׁעוֹמֵדֵת בְּתוֹךְ הַמַּחְשְׁבָה. וְעוֹשֶׂה סוּף, שְׁנִקְרָא (קהלת יב) סוּף דְּבָר. אָבֵל לְשֵׁם, אֵין סוּף.

אֵין רְצוֹנוֹת, אֵין אֹרוֹת, אֵין מְאֹרוֹת בְּאוֹתוֹ הָאֵין סוּף. כָּל הַמְּאֹרוֹת וְהָאֹרוֹת הִלְלוּ תְלוּיִים לְהִתְקַיֵּם בָּהֶם וְלֹא נִתֵּן לְהַשְׁגִּיהַ מִי שְׁיָדוּעַ וְלֹא יְדוּעַ, אֵינוֹ אֶלֶּא רְצוֹן עֲלִיוֹן, נִסְתָּר כָּל הַנְּסִתָּרִים, אֵין.

ובשנה הקדשה העליונה והעולם הבא מתעלים, אין יודעים פרט לריח, כמי שמריח את הריח ומתבשם, ואין זו נחת הניחוח, שהרי כתוב (ויקרא כו) ולא אריח בריח ניחוחכם, שהרי ריח ניחוח, הריח של הרצון שכל הרצונות הללו של תפלה, והרצון של שירה, ורצונו של הבהן, שכלם סוד של אדם, ואז כלם נעשים רצון אחד. ואותו נקרא ניחוח, רצון, כתרגומו. ואז הכל נקשר ומאיר כאחד כראוי, כמו שנתבאר.

ועל זה נתן הצד האחר הזה ביד הבהן, שכתוב (שם ו) צו את אהרן ואת בניו לאמר. הסוד כאן, שהרי בארנו אין צו אלא עבודה זרה, וכאן נתנה לו לשרף המחשבה הרעה ולהעבירה מתוך הקדש ברצון הזה שעולה למעלה, בעשן הזה ובחלבים שנשרפים, כדי שיעברו מן הקדש. והצו הזה עומד ברשותם להפרידה מן הקדש מתוך הקרבן הזה. ואם תאמר, (במדבר כח) צו את בני ישראל – גם כן, שהרי ברשותם עומד (להפריד אותה מן הקדשה) כל זמן שעושים רצונו של רבונם שלא יוכל לשלט עליהם.

והמקרא הזה כלו בא להראות את סוד הדבר, לעטר את אותה רוח הקדש למעלה למעלה, ולהפריד את רוח הטמאה הזו להורידה למטה למטה, וזה ברצון ובתפלה כמו שאמרנו, וזה במעשה, הכל כראוי לו.

ופסוק זה מוכיח עליהם, שכתוב צו את אהרן ואת בניו לאמר. צו – זו עבודה זרה, רוח הטמאה. לאמר – זו אשה, שנקראת יראת ה'. כתוב כאן לאמר, וכתוב שם (ירמיה ג) לאמר הן ישלח איש את אשתו, והרי פרשוה. ומשום כך הכל נאמר, והכהן עומד להתקין את הכל, בסוד של אדם ובהמה. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא לאותם היודעים את דרכי התורה והולכים בה בדרך אמת, עליהם כתוב (ישעיה לח) ה' עליהם יחיו. מה זה עליהם? אלו דרכי התורה. יחיו – יתקיימו בעולם הזה ובעולם הבא.

בא וראה, כתוב זאת תורת העלה. אמר רבי חייא, פסוק זה בארנו אותו בגון הזה: זאת תורת – זו כנסת ישראל. העלה – שהיא עולה ומתעטרת למעלה למעלה להתקשר כראוי עד המקום שנקרא קדש הקדשים.

דָּבָר אַחַר, זֹאת תּוֹרַת – זוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. הֶעֱלָה – זוֹ מַחְשְׁבָה רַעְיָה שְׁעוּלָה עַל רִצּוֹן הָאָדָם לְהִסְטוּתוֹ מִדְּרֹךְ הָאֱמֶת. הִיא הֶעֱלָה – הִיא הִיא שְׁעוּלָה וּמִסְטָה אֶת הָאָדָם, וְצָרִיךְ לְשַׁרְפָּה בְּאֵשׁ כְּדֵי לֹא לָתֵת לָהּ מָקוֹם (לְהִסְטוּת) לְרִבּוּת.

וּמִשׁוּם כֵּן, עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזַבַּח כָּל הַלֵּילָה. מִי הוּא הַלֵּילָה? זוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, (שֶׁהִיא זֹאת מִשׁוּם) שְׂבָאָה לְטֹהַר אֶת הָאָדָם מֵאוֹתוֹ הָרִצּוֹן. עַל מוֹקְדָה, מִשׁוּם שֶׁנֶּהָר דִּינוֹר הוּא מָקוֹם לְשַׁרְף כָּל אוֹתָם שְׁלֹא עוֹמְדִים עַל מָקוֹמָם, שֶׁהָרִי מְכַנִּיסִים אוֹתָם בְּאוֹתָהּ אֵשׁ שְׂדוּלְקָת, וּמַעֲבִירִים אֶת שְׁלִטוֹנָם מִן הָעוֹלָם. וּבְכַדֵי שְׁלֹא יִשְׁלַט, צָרִיךְ עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזַבַּח כָּל הַלֵּילָה, וְנִכְנַעַת וְלֹא שׁוֹלְטָת.

וְעַל כֵּן, כְּשֶׁזֶה נִכְנַע, עוֹלָה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שְׁעוּלָה וּמִתְעַטֶּרֶת לְמַעְלָה, שֶׁהָרִי עֲלִיתָהּ כְּשֶׁנִּכְנַע הַכַּח הָאֲחֵר הַזֶּה וְנִפְרָד מִמֶּנָּה. וּמִשׁוּם כֵּן צָרִיכִים בְּסוּד הַקָּרְבָן לְהַפְרִיד אֶת הַצַּד הַזֶּה מִרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְלָתֵת לוֹ חֵלֶק, כְּדֵי שֶׁרוּחַ הַקֹּדֶשׁ תִּתְעַלֶּה לְמַעְלָה.

וּבֵּא רְאֵה, בְּזִמְן שֶׁנִּבְנְהָ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְנַעֲשֶׂה, נִכְנַע הַצַּד הָאֲחֵר וְהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם. וְכִשְׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם וְהוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן עַל יְדֵי מִשְׁהָ, אִזּוֹ הוֹקֵם לְמַעְלָה וְלִמְטָה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַיִּקֶּם מִשְׁהָ אֶת הַמִּשְׁכָּן. מִה זֶה וַיִּקֶּם? אֵלֹא שֶׁהָקִים אוֹתָהּ לְהַתְעַלּוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וְלִכְךָ וַיִּקֶּם מִשְׁהָ. מִה שֶׁהָיָה נְמוּךְ – הוּא הִקְיָמוֹ, כְּמִי שֶׁמְקִים אֶת מִי שֶׁנִּפְלָה. כְּמוֹ כֵּן לְעֵתִיד לְבֵא כְּתוּב, (עֲמוּס ט) אָקִים אֶת סֶכֶת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת.

כְּתוּב (שֵׁם ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל. מִה זֶה לֹא תוֹסִיף קוּם? (מִשְׁמַע שְׂבֻזְמָן אַחַר קָמָה) אֵלֹא שְׂבֻזְמָן אַחַר הִיא קָמָה. הִיא קָמָה מִעֲצָמָה, וְלֹא הִקְיָמָה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהָרִי בְּגִלּוֹת מְצָרִים הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הִקִּים אוֹתָהּ וְעָשָׂה כְּמֵה נְסִים כְּדֵי לְהִקְיָמָה, וּבְגִלּוֹת בְּכָל הוּא לֹא הִקִּים אוֹתָהּ, מִשׁוּם שְׁלֹא עָשָׂה לָהֶם נְסִים, שֶׁגָּרַם הַחֲטָא, אֵלֹא הִיא קָמָה. וְעָלוּ בְּנֵי הַגּוֹלָה כְּאוֹתָם שְׁלֹא הָיָה לָהֶם פְּדוּת, וְלֹא הִיָּתָה תְּשׁוּקָתוֹ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם, מִשׁוּם שֶׁגָּרַם אוֹתוֹ הַחֲטָא, שֶׁהֵם נְשִׁים נִכְרִיּוֹת.

וְלָכֵן לֹא הִקִּים הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָשָׂה לָהֶם נְסִים וּגְבוּרוֹת בְּאוֹתוֹ זִמְן כְּרֵאוּי. אֲבָל לְעֵתִיד לְבֵא, לֹא תוֹסִיף קוּם כְּתוּב. לֹא תוֹסִיף קוּם מִעֲצָמָה, אֵלֹא הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא יִקִּים אוֹתָהּ, שְׂכָתוֹב אָקִים אֶת סֶכֶת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת. וְכְתוּב (יִרְמִיָּה ל) וְאֵת דָּוִד

מלכם אשר אקים להם. ומשום כך כתוב כאן, ויקם משה את המשכן. ויקם משה וגו'.

בא וראה, כשמשוה הקים את המשכן, הוקם משכן אחר עמו, והמשכן העליון הקים (כבד) וסעד הכל, משום שהמשכן העליון נסתר וגנוז הוא למעלה למעלה, ומשכן אחר הוקם על המשכן למטה ועומד עליו (עמו). והמשכן העליון ההוא שנסתר וגנוז למעלה למעלה, הקים וסעד הכל. והמשכן האחר ההוא הוקם על ידי המשכן שלמטה עומד עליו) בכחו של אותו משכן העליון על הכל. וכמו שהוקם המשכן שלמטה על יד משה, אף כך למעלה על ידי אותו שבנה משה (דרגה של משה). מנין לנו? שכתוב ויקם משה את המשכן. את דוקא, להראות ששני המשכנות נתקנו (הוקמו) בסוד של משה.

אמר רבי יוסי, וכי ויקם משה? הרי הכל טרם התתקן, וקימה אינה אלא כשהכל נשלם ונכנס איבר באיברו. מה זה ויקם? אמר רבי יצחק, בשלשה צדדים הקים משה את המשכן. מה כתוב? ויקם משה את המשכן, ויתן את אדניו, וישם את קרשיו. בשלשת הצדדים הללו הקים משה את המשכן, ובשלשת הצדדים הללו התעלה המשכן ונכנע הצד האחר. ולכך, כשמשוה הקים את הצד הזה, נכנע הצד האחר. משום כך משה הקימו ולא אחר.

בא וראה, כתוב ויתן את אדניו. באותה שעה הזדעזע סמא"ל ממקומו, וארבעים מרכבות שעמו, וברח ארבע מאות פרסאות לתוך סתר נקב העפר. הכניס משה אותם העמודים, והתחזק הצד הזה, ואז אותם העמודים של הצד האחר נפלו והתרפו.

פתח ואמר, ביום ההוא אקים את סכת דויד הנופלת וגו'. מה זה ביום ההוא? ביום שהקדוש ברוך הוא יעשה דין בעולם ויפקד על רשעי העולם כמעשיהם. שהרי אין קימה לכנסת ישראל מן העפר בעוד שאותם רשעי ישראל יעמדו בעולם. מה כתוב למעלה? (עמוס ט) בחרב ימותו כל חטאי עמי האמרים לא תגיש ותקדים בעדינו הרעה. מה כתוב אחריו? ביום ההוא אקים את סכת דויד הנופלת וגו'.

בפסוק הזה יש להתבונן. את פרציהן?! את פרצה היה צריך להיות. והרסתיו?! והריסותיה היה צריך להיות. אלא וגדרתי את פרציהן, ממי? מאותם הרשעים, שכתוב בחרב ימותו כל חטאי עמי,

שְׁהָרִי אֲזַי יַעֲשׂוּ פְרָצוֹת בְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה, וּגְדַרְתִּי אֶת פְּרָצִיָּהֶן וְהִרְסֵתִיו אָקִים. וְהִרְסֵתִיו, שֶׁל מִי? הִרְסוֹתָיו שֶׁל סַכַּת דָּוִד. (ממִּי? מִדָּוִד) מִשׁוֹם שְׁכַשְׁמַתְחֻזָּקת מַלְכוּת הַרְשָׁעָה בְּעוֹלָם, אֲזַי נִרְפִּית הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה הַזֹּה, וְסַכַּת דָּוִד סוֹתֶרֶת אֶת הַבְּנִיָּן שְׁלָה, וְעַל כֵּן וְהִרְסֵתִיו אָקִים.

שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, כָּל זְמַן שֶׁזֶה מִתְחַזֵּק – זֶה מִתְרַפֵּה. זֶה מְלֵא – וְזֶה חָרֵב. וּמִפְּנֵי כֵּן עַד הַיּוֹם הַזֶּה הַמַּלְכוּת הַרְשָׁעָה מִתְחַזֵּקת. בְּיוֹם הַזֶּה הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה וְיָקִים אוֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזוֹ הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה. וְעַל זֶה וְהִרְסֵתִיו אָקִים, וּבְנִיתִיָּהּ כִּימֵי עוֹלָם, מֵהַ זֶה וּבְנִיתִיָּהּ כִּימֵי עוֹלָם? הִינּוּ שְׁכָתוֹב (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְגו'.

וְיָקִים מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. בְּמָה הַקִּים אוֹתוֹ? שְׁכָתוֹב וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו, וַנִּתֵּן אוֹתָם הָעַמּוּדִים שֶׁתְּחַתֵּיו לְהַקִּים עֲלֵיהֶם וּלְסוֹכֵב בָּהֶם אוֹתָם הַצִּירִים שֶׁל פְּתָחִים, מִשׁוֹם שְׁאוֹתָם הָעַמּוּדִים שֶׁתְּחַתֵּיהֶם הֵם הָעַמּוּדָה לְהַקִּיפָם. לְמָה וַיִּתֵּן? חִזַּק וְהִתְקִין אוֹתָם בְּכַחוֹ. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הוֹסְרוּ אוֹתָם הַתּוֹמְכִים הָאֲחֵרִים שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר.

בֵּא וּרְאֵה, כְּתוּב (תהלים קלז) זָכַר ה' לְבְנֵי אֲדָם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ. וְעַל כֵּן עֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַנּוֹת אֶת יְסוּדוֹתֶיהָ שֶׁל יְרוּשָׁלַם מִיְסוּדוֹת אֲחֵרִים שֶׁיִּשְׁלְטוּ עַל הַכֹּל, וּמִי הֵם? סְפִירִים, שְׁכָתוֹב (ישעיה נד) וַיִּסְדַּתִּיךָ בְּסִפִּירִים, שְׁאֵלוּ הֵם הַיְסוּדוֹת וְהַתּוֹמְכִים הַחֻזְקִים וְהָעֲלִיוֹנִים שְׁאֵין בָּהֶם חֲלָשָׁה בְּרֵאוֹנָה. מָה הַטַּעַם? כִּי הָאֲבָנִים הַרְאֵשׁוֹנוֹת מֵאוֹתָם הַיְסוּדוֹת, יְכַלּוּ שְׁאֵר הָעַמּוּדִים לְשִׁלֵּט עֲלֵיהֶם. מָה הַטַּעַם? מִשׁוֹם שְׁאֵין בָּהֶם אוֹר עֲלִיּוֹן כְּרֵאוֹי. אֲבָל אֱלֹהִים יִהְיוּ מְאִירִים מִתּוֹךְ הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן וּמִשְׁקַעוֹת בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת, שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְשִׁלֵּט עֲלֵיהֶם. וְאֵלוּ הֵם הַסְּפִירִים שֶׁיֵּאִירוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, (וְאֵם תֵּאֲמַר) מִשׁוֹם שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמַן יִתּוּסַף אוֹר עֲלִיּוֹן לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וְאֵם תֵּאֲמַר שְׁאוֹתָם יְסוּדוֹת רֵאוֹנוֹת יִתְבַּטְּלוּ, הִרִי כְּתוּב (שם) הִנֵּה אֲנִכִי מִרְבִּיץ בְּפוּךְ אֲבָנֶיךָ. מִרְבִּיץ לְתַקֵּן הַשְּׂבֹר. מֵהַ זֶה בְּפוּךְ? כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר, (מלכים ב-ט) וַתִּשֶׂם בְּפוּךְ עֵינֶיהָ. יֵשׁ אֲבָנִים שֶׁנִּקְרְאוֹת פּוּךְ. מָה הַטַּעַם שֶׁל זֶה? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סוּד הוּא, וְסוּד זֶה נִתֵּן לְדַעַת לְקוֹצְרֵי הַשָּׂדֶה.

בֵּא וּרְאֵה, אוֹתָן אֲבָנִים שֶׁל יְסוּדוֹת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם, חֵס וְשְׁלוֹמֵן שֶׁשְׁלְטוּ עֲלֵיהֶם שְׁאֵר הָעַמּוּדִים, וְלֹא שָׂרְפוּ אוֹתָם וְלֹא נִשְׂרְפוּ, אֲלֹא

כלם נגנזו, והקדוש ברוך הוא גנז אותם, וכל אותם יסודות הבית הקדוש נגנזו, ולא אבד מהם אפלו אחד. וכשיחזר הקדוש ברוך הוא ויקים את ירושלים על מקומה, אותם היסודות של האבנים הראשונות יחזרו למקומם ולא תשלט בהם עין אחרת (רעה), פרט לזמן שאדם יכחל את עינו באותו הפוך וימלא את עינו ממנו, ואז יראה את כל האבנים והיסודות של ירושלים מתקנים על מקומם, שלא שלטו בהם שאר העמים. וכל אותן אבנים יקרות האחרות, וכל אותם בניני האבנים, כלם עומדים על מקומם.

ואז, (ישעיה נב) כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון. מה זה בשוב ה' ? אלא כששלטו עליה שאר העמים, הקדוש ברוך הוא העלה אותה למעלה, ובאותו הזמן היא יחזירנה למקומה, שכתוב (שם) בשוב ה' ציון. בשוב ה' ודאי.

אספרה אל חק הויה אמר אלי בני אתה דתבת חק ראשי תבות ח'כמת ק'בלה כלומר הלומד חכמת הקבלה נעשה בן להקדוש ברוך הוא

הלומד הזהר שהיא חכמת הקבלה נעשה בן להקדוש ברוך הוא. ובזה פרש אדוני אבי זכרונו לחיי העולם הבא בספר אמן על התהלים בשם ה"ה מורנו הרב רבי א"ן זכרונו לברכה שזה שאמר הכתוב אספרה אל חק הויה אמר אלי בני אתה דתבת חק ראשי תבות ח'כמת ק'בלה כלומר הלומד חכמת הקבלה אזי נעשה בן להקדוש ברוך הוא וזה שאמר הויה אמר אלי בני אתה עד כאן דבריו. ובהרצותי הדברים לפני מי שגדול, הלא הוא החו"ש הדו"ט מורינו הרב מרדכי סמאג'א נר"ו הוסיף על זה דלכך אמר הפסוק בלשון אספרה דאפלו ספור בעלמא כמו שמבאר לעיל אפלו שאינו מבין אפלו הכי נעשה בן להקדוש ברוך הוא, והוא נכון שפרש. (המוציא לאור זהר דפוס ליוורנו)

הלומד הזהר מקרב הגאולה

הלומד הזהר מקרב הגאולה וכך כתב הרב אמת ליעקב זכרונו לחיי העולם הבא בהקדמת ספרו משם הזהר והתקונים והחריד הרבה הרב על מי שלומד תורה שבכתב ותורה שבעל פה ענשו גדולה אם לא ילמד בספר הזהר וחכמת קבלה. (המוציא לאור זהר דפוס ליוורנו)

ספר הזהר מלא מוסר וכל אות ואות של ספר הזהר ... הם תקונים גדולים לנשמה לתקן כל הגלגולים

ובפרט שספר הזהר מלא מוסר וכל אות ואות של ספר הזהר וכתבי מרן של הרב חיים ויטאל דוקא וספר שערי אורה הם תקונים גדולים לנשמה לתקן כל הגלגולים. (נוצר חסד קאמארנא פרק ד' משנה א')